

حق کودک

پرداخت هزینه

هزینه‌های اقتصادی کوتاهی در آموزش دختران

ترجمه: عاطفه حبیبی

انتشار: سایت حق کودکی

<http://right-to-childhood.com>

پرداخت هزینه

هزینه‌های اقتصادی کوتاهی در آموزش دختران

موسسه ی پلن، ۲۰۰۸

ترجمه‌ی: عاطفه حبیبی

انتشار: سایت حق کودکی

ارجاع: پلن (۲۰۰۸). پرداخت هزینه، هزینه‌های اقتصادی قصور در آموزش دختران. ترجمه‌ی حبیبی، عاطفه. سایت حق کودکی، فوریه ۲۰۱۵

آیا می‌توان روی آموزش دختران قیمت گذاشت؟

نقشی که آموزش در [افزایش] اعتماد به نفس، تندرستی و فرصت‌های زندگی دارد بر هیچ کس پوشیده نیست. اما شواهد رو به رشدی وجود دارند که می‌توان با کمک آن‌ها ضررهای اقتصادی ناشی از قصور در آموزش دختران در سطحی برابر با پسران را محاسبه کرد.

این گزارش، تحلیل جدیدی از هزینه‌های اقتصادی ناشی از کوتاهی در آموزش دختران ارائه می‌کند. طبق تحقیقات و اطلاعات اقتصادی بانک جهانی و آمار آموزشی یونسکو، در این پژوهش که روی ۶۵ کشور در حال توسعه و کم‌درآمد و یا با درآمدی متوسط انجام شده است، زیان اقتصادی ناشی از عدم آموزش به دختران در سطح پسران، سالانه ۹۲ میلیارد دلار برآورد شده است. این رقم، تنها کمی کمتر از ۱۰۳ میلیارد دلار بودجه‌ی سالانه‌ی کمک برای توسعه‌ی خارجی در کشورهای پیشرفته است. پیام کاملاً مشخص است: سرمایه‌گذاری بر آموزش دختران، نه فقط برای خود دختران بلکه برای تمام جامعه نیز بازده زیادی دارد.

برای پیشرفت و توسعه، هیچ چیز تاثیرگذارتر از آموزش به دختران نیست.

کوفی عنان، دبیرکل پیشین سازمان ملل متحد

مقدمه: اهمیت آموزش به دختران

برای چشم‌انداز آینده‌ی کودکان و پیشرفت آنها در سراسر دنیا، آموزش، امری حیاتی است. دست‌یابی به آموزش مناسب به همان اندازه‌ی پسران، برای دختران نیز مهم است. آموزش برای دختران و پسران، مبنایی است که چشم‌اندازهای شغلی و موقعیت‌های آینده بر آن ساخته می‌شود. کسانی که در کودکی فرصت آموزش را از دست می‌دهند، اغلب در بزرگسالی نیز برای یافتن شغل با مشکلاتی زیادی روبه‌رو می‌شوند. افراد بی‌سواد حتی زمانی که شغلی پیدا می‌کنند معمولاً کم‌تر از همکارانشان حقوق می‌گیرند. حتی در جاهایی که یافتن شغل بسیار دشوار است، آموزش، کلید کودک برای ورود به آینده‌ای درخشان‌تر است. برای کسانی که در مناطق روستایی بزرگ می‌شوند، آموزش، شانس بیشتری را برای دسترسی به منابع فراهم می‌کند، این امر می‌تواند از طریق افزایش محصولات زمین کشاورزی، فروش محصولات اضافی و یا مدیریت بودجه‌ی خانوارشان صورت گیرد.

آموزش، همچنین موقعیت‌های بهتری برای استقلال دختران فراهم می‌کند. دخترانی که تحصیل می‌کنند کم‌تر مورد بهره‌کشی قرار گرفته، قربانی قاچاق شده و کم‌تر به اچ‌آی‌وی مبتلا می‌شوند. آموزش دختران، همچنین چرخه‌ی سالم‌تری را ایجاد می‌کند: زنانی که تحصیل کرده‌اند فرزندان سالم‌تری دارند.¹

متأسفانه، علی‌رغم پیشرفت‌های اخیر، در بسیاری از جوامع مردسالار، آموزش به دختران به عنوان امری غیر ضروری و تجملی تلقی می‌شود. حتی بدتر از آن، در جوامع سنتی، مردانی که از تاثیر افزایش استقلال زنان در هراس هستند، ممکن است با آموزش دختران مخالفت کنند.

اما کسانی که با آموزش دختران مخالفت می‌کنند، نه تنها برای دختران و خانواده‌هایشان، بلکه برای جوامع بزرگ‌تر و اقتصاد نیز زیان جبران‌ناپذیری را موجب می‌شوند.

آموزش دختران: پیشرفت‌های اخیر و چالش‌های پیش رو

پیمان‌نامه‌ی حقوق کودک سازمان ملل متحد (۱۹۸۸) و اهداف توسعه‌ی هزاره (۲۰۰۰)، جامعه‌ی بین‌المللی دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی و سازمان‌های مردم‌نهاد را متعهد کرده‌اند که [دسترسی] به آموزش را برای همه‌ی دختران و پسران فراهم کنند و نابرابری جنسیتی را در هر دو سطح ابتدایی و متوسطه از بین ببرند.

این تعهد، نتایجی را به همراه داشته است. آخرین آمار سازمان ملل نشان می‌دهد که تعداد دختران در مدارس بیشتر از همیشه است. در سال ۲۰۰۵، نرخ خالص جهانی ثبت نام دختران در مقطع ابتدایی ۸۵ درصد و بیشتر از ۷۸ درصد در ۱۵ سال قبل بوده است. در سطح متوسطه، ثبت نام دختران ۱۰ درصد بیشتر از ۵۷ درصد در طی همان دوره بوده است.²

¹. بانک جهانی (۲۰۰۸)، شبکه توسعه انسانی: آموزش دختران <http://go.worldbank.org/1L4BH3TG20>

². یونیسف (۲۰۰۷)، پیشرفت برای کودکان ۲۰۰۷-۲۰۰۷ اهداف هزاره توسعه ۴: ارتقاء برابری جنسیتی و توانمندسازی.

این پیشرفت جهانی، در سطح ملی نیز منعکس شده است. بین سال‌های ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۵، هفده کشور دیگر نیز از لحاظ حضور [کودکان] در مقطع ابتدایی به برابری جنسیتی دست یافتند که در مجموع، شمار این مدارس را به تقریباً دو سوم یعنی ۶۳٪ رساند. در مقطع متوسطه و در بازه‌ی زمانی مذکور، نوزده کشور به برابری جنسیتی دست یافتند. اما از هر سه کشور، تنها یک کشور (۳۷ درصد) به تعداد برابر دختران و پسران در مقطع متوسطه رسیدند.

اما همچنان، میان مناطق و کشورهای مختلف و حتی در داخل کشورها تفاوت زیادی باقی مانده است. هنوز ۶۰ درصد کودکان محروم از تحصیل در کشورهای عربی و ۶۶ درصد از آن‌ها در جنوب و غرب آسیا را دختران تشکیل می‌دهند. در مقابل، تعداد دختران در مدارس بسیاری از کشورهای آمریکای لاتین، کارائیب، شمال آمریکا و اروپای غربی بیشتر از پسران است.

هزینه‌ی اقتصادی:

ناکامی در آموزش دختران، شکستی برای همه است

قصور در آموزش دختران هم بر خانواده‌های آنها و هم بر جوامع بزرگ‌تر تاثیر مستقیم می‌گذارد. آمار نشان می‌دهد که ارتباط مستقیمی میان مرگ و میر کودکان زیر پنج سال و پیشرفت آموزشی مادران وجود دارد.^۳ همچنین دخترانی که مادران تحصیل کرده دارند، سالم‌تر هستند و به مدرسه می‌روند.^۴

مطالعه‌ای که توسط موسسه‌ی بین‌المللی تحقیقات سیاست غذایی در ۶۳ کشور انجام شد، نشان داد که تولیدات بیشتر کشاورزی که نتیجه‌ی تحصیل زنان است، سوء تغذیه را بین سال‌های ۱۹۷۰ تا ۱۹۹۵ به میزان ۴۳ درصد کاهش داده است.^۵

تعدادی از مطالعات نشان می‌دهند که افزایش تعداد دخترانی که از آموزش بهره‌مند می‌شوند تاثیر مثبتی بر سرانه‌ی رشد اقتصادی کشور داشته است.^۶ این مساله، هم در مورد آموزش ابتدایی و هم متوسطه صدق می‌کند.

دالر و گاتی طی پژوهشی برای بانک جهانی، "برابری جنسیتی، درآمد و رشد: آیا دوره‌ی شکوفایی، دوران خوشی برای زنان نیز بوده است؟"، تاثیر آموزش دختران را در ۱۰۰ کشور بررسی کردند. آن‌ها به این نتیجه رسیدند که: افزایش چشم‌گیر دسترسی دختران به آموزش، محیط بهتری را برای رشد اقتصادی فراهم کرده است. این نتایج به خصوص در کشورهایی با درآمد متوسط، بسیار قابل توجه بوده است. بنابراین، جوامعی که ترجیح می‌دهند که برای آموزش دختران

http://www.unicef.org/progressforchildren/2007n6/index_41798.htm

^۳ یونیسف (۲۰۰۵)، سرمایه گذاری بر کودکان در جهان اسلام،

http://www.unicef.org/publications/files/Investing_Children_Islamic_World_full_E.pdf

^۴ پلن (۲۰۰۷)، چون من دختر هستم: موقعیت دختران در جهان در سال ۲۰۰۷، پلن، لندن

^۵ اسمیت و حداد (۱۹۹۹)، بررسی سوء تغذیه کودکان در کشورهای در حال توسعه: تجزیه و تحلیل بین کشوری، IFPRI Food Consumption and

Nutrition Division Discussion Paper 60, Washington DC

^۶ کینگ و ماسون (۲۰۰۱)، توسعه‌ی مولد: از طریق حقوق برابر جنسی، منابع و اطلاع‌رسانی، بانک جهانی و انتشارات دانشگاه آکسفورد، واشینگتن دی‌سی

سرمایه گذاری نکنند، بهای بیشتری را برای رشد کند اقتصادی و کاهش درآمد پرداخت می‌کنند.⁷

این پژوهش نشان می‌دهد که پس از تعدیل عوامل دیگر مانند کاهش نرخ باروری در زنان تحصیل کرده، [تلاش برای] افزایش یک درصدی سهم زنانی با تحصیلات متوسطه، سرانه‌ی رشد درآمد سالانه‌ی کشور را ۳۰ درصد افزایش می‌دهد.

تجزیه و تحلیل: محاسبه هزینه در هر کشور

جدولی که در ادامه خواهد آمد، نشان‌دهنده‌ی زیان اقتصادی‌ای است که هر کشور به ازای عدم آموزش دختران در سطحی برابر با پسران متحمل می‌شود. هزینه‌ها، با استفاده از نتایج پژوهش گاتی و دالر، آخرین نمودارهای یونسکو که نشان دهنده‌ی شکاف میان آموزش متوسطه‌ی دختران و پسران هستند⁸ و آمار بانک جهانی از مخارج اقتصادی⁹ محاسبه شده‌اند. در این تحلیل، تنها کشورهای در حال توسعه، کم درآمد یا با درآمد متوسطه‌ای بررسی شده‌اند که در آن‌ها تعداد دخترانی که به آموزش متوسطه دسترسی دارند کم‌تر از پسران است.

باید توجه داشت که این آمار، برآوردی از زیان‌های احتمالی پیشنهاد شده توسط پژوهش دالر و گاتی هستند. ویژگی‌های منحصر به فرد هر کشور، به خصوص ساختار اقتصادی و نظام آموزشی‌شان می‌تواند تاثیر زیادی بر هزینه‌های دقیق اقتصادی ناشی از قصور در آموزش به دختران داشته باشد. با این وجود، این تحلیل، اطلاعات مهمی را در مورد هزینه‌ی احتمالی کشورهای در حال توسعه و کشورهای کم درآمد یا با درآمدی متوسط که در آموزش دختران کوتاهی کرده‌اند، ارائه می‌دهد.

بدیهی است چنانچه به جای برآورد سود حاصل از آموزش به دختران در سطحی برابر با پسران، نتیجه‌ی آموزش صد درصد دختران در سطح متوسطه بررسی شود، شاهد رشد اقتصادی بیشتری خواهیم بود. اگرچه، سازمان پلن رویکرد مزبور را [برای این تحقیق] نپذیرفت. این تحلیل، قصد دارد که به جای محاسبه‌ی سود حاصل از آموزش جهانی، به بررسی زیان اقتصادی ناشی از تخصیص فرصت‌های آموزشی نابرابر به دختران در مقایسه با پسران بپردازد. این کار به رویکردی جایگزین نیاز دارد که آموزش برابر دختران با پسران را دارای ارزش اقتصادی بداند.

تحلیل سازمان پلن نشان می‌دهد که در ۶۳ کشور در حال توسعه، کم درآمد یا با درآمدی متوسط، دختران از فرصت‌های مربوط به آموزش دوره‌ی متوسطه در سطحی برابر با پسران محروم هستند. به طور کلی، این کشورها رشد اقتصادی سالانه برابر با حدود ۹۲ میلیارد دلار را از دست می‌دهند. این هزینه با ۷۰۳ میلیارد دلار کمک‌های خارجی

⁷ دالر و گاتی (۱۹۹۹)، نابرابری جنسیتی، درآمد و رشد: آیا زمان خوب برای زنان خوب است؟ گزارش پژوهش سیاست بانک جهانی بر جنسیت و توسعه

Working Paper Series No. 1. Washington DC

⁸ یونسکو (۲۰۰۸)، گزارش نظارت جهانی آموزش برای همه

http://portal.unesco.org/education/en/ev.php-URL_ID=4591&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

⁹ بانک اطلاعات شاخص‌های توسعه جهانی

<http://siteresources.worldbank.org/DATASTATISTICS/Resources/GN.pdf>, Accessed March 2008

از طرف گروه "سازمان همکاری اقتصادی و توسعه" بیست و دو کشور توسعه یافته در سال ۲۰۰۷ قابل مقایسه است.¹⁰

نگاهی به ارقام

کشورهای جنوب و غرب آسیا و هم چنین کشورهای جنوب صحرای آفریقا، بدترین رکورد را در آموزش دختران در مقطع متوسطه دارند. کشور هند به تنهایی رشد اقتصادی بالقوه حدود ۳۳ میلیارد دلار را سالانه از دست می‌دهد. سایر کشورهایی که میزان بالایی از رشد اقتصادی را از دست می‌دهند عبارت هستند از: ترکیه (۲۰ میلیارد دلار)، روسیه (۸.۹ میلیارد دلار).

در ۹ کشور در جنوب صحرای آفریقا، میان دخترانی که تحصیلات متوسطه دارند و پسران با همان سطح آموزشی، ده درصد فاصله هست. با این حال، با وجود این سابقه‌ی ضعیف، به دلیل اقتصاد ضعیف خود آن کشورها، کل رشد سالانه‌ای که در منطقه از دست می‌رود، ۳.۵ میلیارد دلار است.

در مقابل، در جنوب و مرکز آمریکا تنها دو کشور وجود دارند که به دختران در سطحی برابر با پسران آموزش نمی‌دهند. جز این دو کشور، در بسیاری از کشورها، در مقطع متوسطه تعداد دختران از پسران بیشتر است.

یادداشتی بر روش‌شناسی: نتایجی که در جدول نشان داده شده‌اند با استفاده از فرمول $G \times 0.003 \times E$ محاسبه شده‌اند که در این فرمول G درصد تفاوت بین دستیابی دختران و پسران به تحصیلات متوسطه است، 0.003 میزان تاثیری است که توسط دالر و گاتی (بعد از کنترل سایر عوامل) شناخته شده است و E بازده اقتصادی است.

هیچ آمار به روز و قابل اعتمادی وجود ندارد که شکاف بین میزان دسترسی زنان و مردان بالغ به تحصیلات متوسطه در هر کشور را نشان دهد. بنابراین این پژوهش براساس اطلاعات یونسکو انجام شده است که نشان دهنده‌ی فاصله‌ی فعلی میان دختران و پسران بالاتر از سطح متوسطه است. از این اطلاعات برای نشان دادن دسترسی افراد بالغ به تحصیلات متوسطه استفاده شده است.

باتوجه به اینکه اختلاف میان آموزش دختران و پسران در سال‌های اخیر کم‌تر شده است، احتمال دارد که فاصله‌ی میان دسترسی زنان و مردان به آموزش متوسطه حتی از آماری که در حال حاضر برای دختران و پسران وجود دارد بیشتر باشد. بنابراین در این تحقیق رشد اقتصادی از دست رفته به میزان کم‌تری تخمین زده شده است.

¹⁰. سازمان همکاری و توسعه (۲۰۰۸)، کمک به بدهی پایین است: کمک‌های توسعه رسمی بالا می‌رود، http://www.oecd.org/document/8/0,3343,es_2649_201185_40381960_1_1_1_1,00.html

کشور	دختران ثبت نام شده در دبیرستان	فاصله جنسیتی آموزش (درصد)	مقدار کل (میلیون دلار)	تخمین رشد از دست رفته (میلیون دلار)
جیبوتی	۱۳	۸	۸۵۷	۲۰
مصر	۷۲	۶	۱۰۱۶۵۸	۱۸۲۹
عراق	۲۶	۱۱	*N/A	N/A
موریتانی	۱۹	۳	۲۳۲۵	۲۰
مراکش	۳۳	۴	۵۷۹۷۷	۶۹۵
عمان	۸۲	۲	۲۲۹۹۴	۱۳۷
عربستان سعودی	۸۴	۷	۲۸۹۱۹۴	۶۰۷۳
سوریه	۳۱	۱	۳۰۶۹۹	۹۲
یمن	۲۵	۳۰	۱۶۴۴۴	۱۴۷۹
امارات عربی				۱۰۳۵۰
آلبانی	۵۴	۵	۹۲۷۳	۱۳۹
بلغارستان	۱۱۸	۴	۳۰۷۳۳	۳۶۸
روسیه	۹۸	۴	۸۲۲۳۶۴	۹۸۶۸
مقدونیه	۷۳	۴	۶۲۳۷	۷۴
ترکیه	۵۹	۱۷	۳۹۳۹۰۳	۲۰۰۸۹
اکراین	۸۹	۵	۹۰۶۱۶	۱۳۵۹
اروپای شرقی و مرکزی				۳۱۸۹۹
آذربایجان	۶۷	۳	۱۵۷۱۲	۱۴۱
قزاقستان	۸۳	۵	۵۷۹۸۲	۸۶۹
تاجیکستان	۴۱	۲۶	۲۵۷۲	۲۰۰
ازبکستان	۸۳	۸	۱۶۱۷۹	۳۸۸
آسیای مرکزی				۱۶۰۰
کامبوج	۲۰	۱۱	۶۹۰۶	۲۲۷
اندونزی	۴۸	۳	۳۱۵۷۵۹	۲۸۴
لائوس	۳۱	۱۲	۲۸۷۹	۱۰۳
پاپوآ گینه نو	۵	۲	۴۶۳۷	۲۷
جزایر سلیمان	۱۳	۵	۳۳۱	۴
تیمور شرقی	۳۳	۱	۸۶۵	۲
وانواتو	۲۴	۱۷	۳۶۹	۱۸
شرق آسیا و اقیانوس آرام				۳۲۲۷
بولیوی	۷۷	۴	۱۰۲۹۳	۱۲۳
جزایر کیمن	۸۸	۱	N/A	N/A
پرو	۷۱	۲	۸۲۷۳۹	۴۹۶

کشور	دختران ثبت نام شده در دبیرستان	فاصله جنسیتی آموزش (درصد)	مقدار کل (میلیون دلار)	تخمین رشد از دست رفته (میلیون دلار)
جزایر ترکس و کیاکوس	۸۲	۷	N/A	N/A
آمریکای لاتین و کارائیب				۶۱۹
افغانستان	۴	۱۱	۸۰۹۲	۲۶۷
بنگلادش	۳۲	۳	۶۹۹۲۱	۶۲۹
هند	۴۰	۱۲	۹۰۶۵۳۷	۳۲۶۳۵
مالدیو	۱۵	۶	۹۰۲	۱۶
نپال	۲۲	۴	۸۰۵۱	۹۶
پاکستان	۱۲	۱۰	۱۲۲۲۹۵	۳۶۶۸
سريلانكا	۶۹	۳	۲۵۷۳۱	۲۳۱
جنوب و غرب آسیا				۳۹۴۱۳
بنین	۱۴	۱۳	۴۶۶۵	۱۸۱
بورکینافاسو	۵	۴	۶۳۱۱	۷۵
بروندی	۶	۳	۷۹۴	۷
کامرون	۲۸	۱۸	۱۸۰۵۴	۹۷۴
چاد	۴	۱۲	۴۷۴۶	۱۷۰
کومور	۲۴	۶	۴۰۶	۷
کنگو	۱۷	۸	۳۸۰۶	۹۱
جمهوری دموکراتیک کنگو	۱۲	۱۳	۷۷۴۲	۳۰۱
اریتره	۱۴	۱۳	۸۸۸	۳۴
اتیوپی	۱۴	۱۰	۱۲۸۷۴	۳۸۶
گامبیا	۲۷	۱۲	۴۸۸	۱۷
غنا	۲۲	۵	۱۱۷۷۸	۱۷۶
گینه	۱۴	۱۳	۳۷۳۲	۱۴۵
کنیا	۲۶	۳	۲۰۴۶۹	۱۸۴
مالاوی	۱۳	۵	۲۲۶۳	۳۳
مالی	۱۰	۶	۶۱۲۸	۱۱۰
موریس	۷۹	۳	۶۸۳۳	۶۱
موزامبیک	۳	۲	۶۹۲۴	۴۱
نیجر	۳	۱	۳۶۹۶	۱۱
نیجریه	۲۸	۶	۹۲۳۵۸	۱۶۶۲
رواندا	۱۰	۱	۲۳۴۱	۷
سنگال	۱۰	۵	۸۹۰۹	۱۳۳
سوازیلند	۳۰	۵	۲۷۳۷	۴۱
توگو	۱۰	۲۱	۲۲۲۹	۱۴۰

کشور	دختران ثبت نام شده در دبیرستان	فاصله جنسیتی آموزش (درصد)	مقدار کل (میلیون دلار)	تخمین رشد از دست رفته (میلیون دلار)
اوگاندا	۸	۴	۸۹۱۷	۱۰۷
زامبیا	۱۵	۵	۷۴۷۶	۱۱۲
زیمبابوه	۲۵	۴	۴۴۶۶	۵۳
کشورهای جنوب صحرائی آفریقا				۵۲۷۱
کل				۹۲۳۸۲

- تمام اعداد به نزدیک‌ترین "یک میلیون" گرد شده‌اند. بنابراین رقم کل ممکن است بیشتر از جمع ارقام کشورها باشند.
- N/A*: محاسبه‌ی اثر قصور در آموزش دختران در سطحی برابر با پسران در این کشورها ممکن نیست، زیرا آمار قابل اعتمادی از تولید اقتصادی در دسترس نیست.

این مقاله ترجمه‌ای است از:

Plan (2008). *Paying the price, the economic cost of failing to educate girls*. Plan Ltd, United Kingdom

